

datorită faptului că, repetat evasiperiodic, el ne înfățișează secțiuni existențiale identice. În orice caz, westernurile ne-au transmis mai multă informație despre un anumit moment al istoriei Americii, decât filmele istorice propriu-zise.

Astfel, dacă nu asistăm la o expansiune a foiletonului propriu-zis literar, asistăm, în schimb, la o expansiune a foiletonismului, mai ales în sfera spectacolului. Lucru care devine din ce în ce mai important pentru dramaturgie.

Dramaturgia secolului XX, incomparabil mai mult decât dramaturgia secolelor prece-

dente, a fost, în bună măsură, influențată de variatele forme de spectacol — atît de cel teatral, cît și de cel cinematografic, TV, ba chiar radiofonic. S-au creat, așadar, în aceste împrejurări, pentru dramaturgie, noi surse de evoluție, generate și de relațiile dramaturgiei cu noile instituții informaționale, dar mai ales de prezența tot mai masivă și mai demnă de luat în seamă a unei noi paraliteraturi; în primul rînd prin spectacol, acestea intră în contact cu dramaturgia. Dar, despre aceste lucruri, într-un studiu viitor.

Puncte de suspensie...

AL. MIRODAN

Mizerabilismul

Uimit, interlocaț, iritat, excedat de numărul din ce în ce mai mare de spectacole care, odată cu ridicarea cortinei, oferă publicului, pe scenă, cantități copleșitoare de moloz, zdrențe, pivnițe, igrasie, hale pustii, păduchi (sugerați) și rufe murdare, criticul Jean Jacques Gautier amintea, nu de mult, într-un cotidian francez, despre „mizerabilismul spectacolelor actuale, despre ai căror scenografi s-ar putea crede că n-au văzut la viața lor decît uzine prăbușite-n ruine, ateliere părăsite sau rămășițe de-aziluri de noapte”.

S-ar putea crede, e-adevărat, însă nimeni dintre cei cît de cît informați nu crede, pentru că, după cum reiese din statistici și bun simț, majoritatea artiștilor în cauză au trăit și trăiesc în locuințe cu apă caldă, electricitate, plus frigider (iar unii chiar beneficiază prin naștere și de la tata de spații locative invidiabile), circulă prin orașe pline de contradicții, dar și de blocuri

civilizate și (cu excepțiile de rigoare) folosesc săpunul. Așa cum îl folosesc, de altfel, cu frecvență variabilă, spectatori din sălile în discuție.

Atunci, se pune cam pe drept întrebarea, de unde această nevoie de mizerabilism? O primă explicație ar fi, să zic, neîndoios, sadismul. Instinct pe care n-ar trebui să-l subestimăm de fel în clipele cînd încercăm a înțelege diferite fenomene de teatru și nu numai teatru contemporan; sadismul determină anume semnături de spectacole să lovească publicul, aruncîndu-l în trei ceasuri rele de teatru, ținîndu-l în vigilență după zăbrelele imaginilor neliniștitor-înfricoșătoare (o injecție cu spaimă le prinde bine pezevenghilor...) și anulîndu-le eventuala evasiseninătate pe seara cu pricina.

Pe de altă parte, întrucît sadismul acționează liber numai în măsura-n care se-nți-nește, peste drum, cu masochismul, sîntem în drept a presupune că mizerabilismul

promovat stăruitor răspunde și corespunde unor necesități aflate în sală: dorința de a suferi e aliatul necesar al dorinței de a provoca suferința.

Cu toate acestea, explicațiilor de mai sus — rezonabile, dar neîndestulătoare — cred că s-ar cuveni să le adăugăm una de natură, să zicem (pentru că așa se zice), estetică-socială. Am în vedere noțiunea de evadare. Fugii — binecunoscute și mult discutate — de realitatea neacceptabilă i-a urmat, prin intermediul mizerabilismului, o neofugă sau o fugă inversă. „Telefonului alb” hollywoodian de pe vremuri, care magnetiza pornirile mentalității, s-o numim, convențional, mic-burgheze (vreau să mă simt om două ceasuri și-un sfert), i-a urmat o picică moartă pe scenă. Piscinacocktailuri-în-șezlong a fost înlocuită cu un hîrdău. Blana de vizon, cu bluza ruptă în coate și minjită cu păcură. Șampania de la Monte-Carlo, cu poșirca datătoare de vomitat. Dormitorul tapisat (Cézanne plus mătase) — cu șanțul (preferabil iarna, la minus 15 grade).

...Surprinzător (și oarecum dezolant) pentru mine e faptul că persoanele în discuție nutresc, nu fără orgoliu, convingerea că, gustînd dezgustul, trăiesc momente de libertate, nonconformism și autenticitate. Ce eroare! Schimbîndu-și destinația evadării, mizerabiliștii sînt, fără să știe, prizonierii nevoii de a evada.